มันสำปะหลัง

ชื่อไทย : มันสำปะหลัง

ชื่อสามัญ/ชื่ออังกฤษ : cassava, tapioca

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Manihot esculenta Crants*

โดย นางวิลาวัลย์ วงษ์เกษม (นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ)

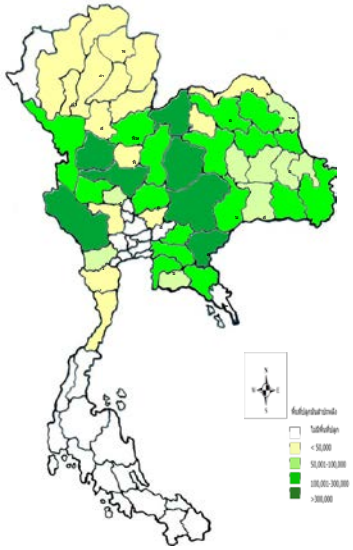

พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง มี 50 จังหวัด
จังหวัดที่มีพื้นที่เก็บเกี่ยวมาก ได้แก่
1.นครราชสีมา
2. กำแพงเพชร
3. กาญจนบุรี
4. ชัยภูมิ
5. สระแก้ว
6. นครสวรรค์

ผลผลิตแปรรูปภายในประเทศ

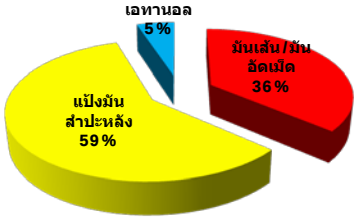

ประเทศผลิตมันสำปะหลัง 5 อันดับ

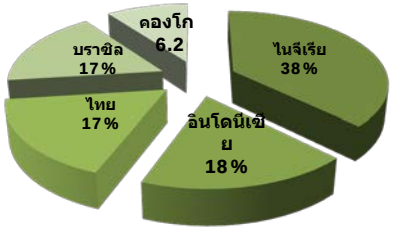

สถิติการผลิต

รายการ/ ปี	2555	2556	2557
จำนวนผู้ปลูก (ครัวเรือน)	535,256	550,750	528,347
พื้นที่เก็บเกี่ยว (ล้านไร่)	8.513	8.656	8.316
ผลผลิตรวม (ล้านตัน)	29.848	30.227	29.199
ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	3,506	3,492	3,511
ราคาที่เกษตรกรขายได้ (บาท/ตัน)	2,09	2,120	2,265
ต้นทุนผันแปร	177.6	5,407.2	5,638.3
ต้นทุนคงที่	902.9	918.5	1,010.3
ต้นทุนรวม(ไร่)	6,080.5	6,325.6	6,648.6
ต้นทุนรวม (กก.)	1.73	1.58	1.89
แหล่งรับซื้อมันสำปะหลัง			
ลานมัน			891
โรงแป้ง			79
โรงมันอัดเม็ด			11
โรงงานเอทานอล			7

พันธุ์ส่งเสริม
ระยอง 5 ระยอง 7 ระยอง 9 ระยอง 11 ระยอง 72 ระยอง 60 ระยอง 90
เกษตรศาสตร์ 50 ห้วยบง 60 ห้วยบง 80

ฤดูกาลผลผลิต(ร้อยละที่ออกสู่ตลาด)

ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
5.3	8.5	12.7	17.7	18.7	14.4	8.1	3.1	2.2	2.3	3.3	3.7
ปี 2555			ปี 2556								

ประเทศคู่ค้าที่สำคัญ	ประเทศผู้ผลิตสำคัญ		ประเทศผู้นำเข้าสำคัญของโลก
มันเส้น : จีน		**พ.ท. (ล้านไร่)**	**แป้งมัน**ฯ :จีน: 51.15% ไต้หวัน 10.60%
มันอัดเม็ด : นิวซีแลนด์ ญี่ปุ่น โตโก อเมริกา ลาว	เวียดนาม	3.5	มาเลเซีย 8.39% ญี่ปุ่น 6.08 % บราซิล 3.90 %
แป้งมัน : จีน ไต้หวัน อินโดนีเซีย	อินโดนีเซีย	7.5	ไต้หวัน : 10.60 % มาเลเซีย : 8.39%
แป้งมันดัดแปร : ญี่ปุ่น จีน	บราซิล	11.8	ญี่ปุ่น : 6.08 % บราซิล : 3.90%
อินโดนีเซีย เกาหลีใต้ มาเลเซีย	กานา	5.2	**มันเส้น**+ จีน : 99.42 % อื่นๆ 0.58%
ประเทศคู่แข่งที่สำคัญ : เวียดนาม	แทนซาเนีย	23.6	**มันอัดเม็ด** + นิวซีแลนด์ : 72.33%
อินโดนีเซีย			ญี่ปุ่น : 17.15% โตโก : 5.91% อเมริกา : 2.46 %
			ลาว : 1.35%

หมายเหตุแหล่งที่มาของข้อมูล : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมศุลกากร

ศักยภาพ/จุดเด่น	ปัญหา/ข้อจำกัด	แนวทางพัฒนา/แก้ไข
การผลิต มันสำปะหลังเป็นพืชทนแล้ง ทนทานต่อสภาพแห้งแล้งได้ดี ต้องการน้ำน้อย และปลูกได้ในพื้นที่ ที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ **ปัจจุบัน** 1. เป็นผู้ส่งออกอันดับ 1 ของโลก มูลค่าการส่งออกรวมมากกว่า 70,000 ล้านบาทต่อปี 2. ผลผลิตใช้ในประเทศ 23% อยู่ในรูปบริโภคตรง (แป้ง) 16% อาหารสัตว์ 5% และพลังงาน 2% 3. มีการกีดกันการนำเข้าของประเทศต่างๆ - กำหนดโควตานำเข้า ได้แก่ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ - การเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของจีน ทำให้ผลผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของไทยมีราคาสูงขึ้นประเทศคู่แข่ง คือเวียดนาม นางวิลาวัลย์ วงษ์เกษม นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ**ที่มา** : **สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมศุลกากร(มันสำปะหลัง)**	**การผลิต** 1. การระบาดของเพลี้ยแป้งในบางพื้นที่ทำให้ผลผลิตต่ำ ส่งผลให้ผลผลิตรวมทั้งประเทศลดลง 2. ผลผลิตกระจุกตัว โดยในช่วงกลางฤดูมีผลผลิต 3. ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยสูง เนื่องจากค่าจ้างแรงงาน ราคาปัจจัยการผลิต 4. ประสิทธิภาพการผลิตต่ำ เนื่องจากความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ **การแปรรูป** 1. มันเส้นที่ผลิตได้ในปัจจุบันมีสิ่งเจือปนมาก 2. เทคโนโลยีการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ค่อนข้างจำกัด 3. การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายยังมีน้อย **การตลาด** 1. ราคาหัวมันสำปะหลังสดไม่มีเสถียรภาพ ทำให้มีความเสี่ยงในการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมเนื่องจากราคาวัตถุดิบผันแปร 2. เป็นสินค้าที่ต้องพึ่งตลาดต่างประเทศ ทำให้ราคามันสำปะหลังที่เกษตรกรขายได้มีความแปรปรวนค่อนข้างสูง 3. การซื้อขายผลผลิตของเกษตรกรเกือบทั้งหมดขายในรูปหัวมันสดเป็นชนิดคละ นอกจากนี้ยังขาดการรวมกลุ่มทำให้ขาดอำนาจต่อรอง 4. การส่งออกมีตลาดค่อนข้างจำกัด ทั้งแป้งมันสำปะหลังและมันเส้น 5. การแข่งขันตัดราคาของผู้ส่งออก ส่งผลให้ราคาที่รับซื้อหัวมันสำปะหลังจากเกษตรกรต่ำ 6. การกีดกันทางการค้าด้วยมาตรการที่มิใช้ภาษี เช่น มาตรฐาน HACCP ของสหภาพยุโรป	**การผลิต** 1. เร่งให้ความรู้แก่เกษตรกรในการป้องกัน และกำจัดเพลี้ยแป้งให้ครอบคลุมทั้งประเทศ 2. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ 3. เพิ่มการใช้ในประเทศ ทั้งเป็นเอทานอล และอุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่นๆ 4. สนับสนุนการรวมกลุ่มของเกษตรกร เพื่อการเรียนรู้เทคโนโลยีการผลิต และการจัดการแปรรูป/การตลาด 5. เร่งรัดการวิจัยเครื่องจักรกลในไร่นา เพื่อทดแทนแรงงาน **การแปรรูป** 1. สนับสนุนอุตสาหกรรมมันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ทั้งอุตสาหกรรมเดิมและใหม่ รวมถึงการใช้ประโยชน์จากเศษเหลือของอุตสาหกรรม 2. การเจรจาการเปิดการค้าเสรี เพื่อให้สามารถเข้าสู้ตลาดได้มากขึ้น รวมทั้งการรักษาตลาดเดิม โดยคำนึงถึงการปรับโครงสร้างการผลิตมันสำปะหลัง เพื่อให้สามารถแข่งขันในระดับสากล 3. สนับสนุนการทำสัญญาข้อตกลง เร่งรัดกลไกลการทำงานของระบบการซื้อขายล่วงหน้าและระบบประกันความเสี่ยงเพื่อเป็นหลักการประกันรายได้ของเกษตรกร 4. เร่งรัดการปรับปรุงกฎหมายที่มีผลต่อการจำกัดการผลิตและการใช้มันสำปะหลังในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง เช่น กฎหมายสุรา สรรพสามิต **การตลาด** เจรจาทางการค้า เพื่อลดการกีดกันและขยายตลาด สนับสนุนระบบ logistic ที่มีประสิทธิภาพ